

» peccata et philosophorum virtutes sunt vitia. » Ergo fides non est absolute necessaria ad bonum opus morale, et talis est sensus condemnationis etiam propositionis 22 Baii.

3° *S. Aug. testimonio.* Sic enim se habet, lib. de Spiritu et Littera, cap. 27, loquens de infidelibus : « Quorum » etiam impiorum, nec Deum veraciter justequè colentium, quædam facta vel legimus, vel audimus, quæ » secundum justitiæ regulam non solum vituperare non » possumus, verum etiam merito rectequè laudamus, » quanquam si discutiantur quo fine fiant, vix inveniuntur » quæ justitiæ debitam laudem defensionemve mereantur. » Unde sic : Opera quæ nihil habent mali, nec in se, nec ratione finis, sunt moraliter bona : atqui, ex præfato textu, sunt opera infidelium quæ nihil habent mali in se, ut expresse dixit S. Doctor, et possunt nihil habere mali ratione finis, quamvis raro, ut patet ex his verbis, vix inveniuntur, etc., ergo.

4° *Ratione.* Opus ratione objecti, finis et circumstantiarum laudabile, moraliter bonum est : atqui sine fide Christiana fieri possunt opera ratione objecti, finis et circumstantiarum laudabilia : v. g., sit exemplum eleemosynæ ab infideli data : certe bona est in se seu ratione objecti ; dari potest motu misericordiæ naturalis, ad sublevandum egenum, et tunc finis est laudabilis ; fieri potest ut nulla reperiat circumstantia vitiosa, v. g., scandali, impietatis, asperitatis, exprobrii, etc. Ergo. Idem dicendum est de amore erga parentes, de fidelitate conjugali, de cura familiæ, imo, de cunctis actibus in ordine ad finem honestum factis.

Si ergo hujusmodi facta mala essent, certe, ut plerique confessi sunt adversarii, defectu rationis ad Deum : atqui nec sub hoc respectu necessario mala sunt ; nam 1° præceptum referendi actus nostros explicite ad Deum est affirmativum, et ideo non obligat pro semper ; 2° actus propter honestatem naturalem vel propter ordinem exerciti, ad Deum, totius honestatis fontem et ordinis auctorem, proprio pondere referuntur. Ergo, etc.

Insuper, si omne opus sine fide actum sit peccatum, sequeretur 1° consulendum esse infidelibus et incredulis ut ab actibus etiam honestis, v. g., ab eleemosynis, a curis pauperum et infirmorum, a sollicitudine pro filiis abstinereant ; 2° eos, urgente præcepto, necessario peccaturos, et agendo, cum opus futurum sit malum, et abstinendo, cum præceptum urgeat : porro hæc consecutaria sunt absurda : ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Rom. XIV, 33 : *Omne quod non est ex fide peccatum est.* Ergo.

R. Nego consequ. Nam 1° fere omnes Scripturæ interpretes censent textum nobis objectum non de fide theologica intelligendum esse, sed de conscientia seu persuasione quod actio sit licita. Hic sensus valde congruit scopo Apostoli ; de selectu enim ciborum agens, dicit eum peccare qui manducat cibum quam putat illicitum : affert rationem, quia non ex fide, id est, ex persuasione hoc licitum esse, addens principium naturale : *Omne quod non est ex fide, peccatum est.*

2° Si autem ille textus, cum S. Aug. et Pontificali Romano de fide theologica intelligatur, tunc sensus est : *Omne quod est contra fidem peccatum est, schismaticum est.* (Pontif. Rom., alloc. ad ord. in subd.) Porro nec in eo sensu est aliquid contra propositionem nostram : Apostolus quippe de infidelibus sermonem non habet, sed de fidelibus Romæ degentibus : ergo.

Obj. 2°. Tit. 1, 15 : *Omnia munda mundis : coinquinatis autem et infidelibus nihil est mundum, sed inquinata sunt eorum mens et conscientia.* Ergo.

R. Nego consequ. Sensus enim Apostoli, ut advertit Estius, est omnia esse munda mundis, id est, bene utentibus, et nihil mundum esse iis qui creaturis velut immundis uti nolunt ; qui enim arbitrantur creaturas esse immundas iis sine peccato uti non possunt, quia conscientiam habent inquinatam : atqui jam diximus talem sensum propositioni nostræ non adversari.

Aliunde, eodem sensu intelligendus est Apostolus de infidelibus ac de fidelibus seu mundis : atqui omnia opera mundorum non sunt essentialiter bona : ergo nec omnia opera infidelium essentialiter sunt mala, sed ad summum communius vel moraliter sumpta.

Obj. 3°. Hebr. xi, 6 : *Sine fide impossibile est placere Deo* : ergo nullum est bonum opus sine fide.

R. Nego conseq. Datur enim medium inter placere Deo in genere et facere opus malum, nempe facere opus moraliter bonum. Aliunde Apostolus loquitur de fide qua Noe placuit Deo et translatus est, de fide qua acceditur ad Deum, ac consequenter de fide quæ est fons justitiæ et ducit ad salutem : atqui certum est sola fide divina hæc obtineri posse ; nec tamen inde ullo modo sequitur eos qui talem non habent fidem semper peccare : ergo.

Obj. 4°. S. Aug. passim et præcipue in libris contra Julianum, docet 1° nullum opus esse bonum, nisi tale sit tum ratione officii, tum ratione finis ; 2° officia quidem posse interdum bona vel mala esse, sine fide, nunquam vero finem, dicente Apostolo, *Sine fide*, etc. 3° opus ex fine bonum sterile censei non posse in ordine ad vitam æternam ; 4° si infideles bonum opus agere possent, Christum frustra passum esse ; 5° tandem infideles ob sua operamitius vel gravius puniendos esse : ergo judicabat omnia eorum opera esse mala.

R. Nego conseq. Ad solutionem notandum est Julianum, ex fundamentali Pelagianorum principio, scilicet naturam humanam justitia donatam per peccatum non fuisse vitiatam, deduxisse 1° hominem propriis viribus totam legem servare posse ; 2° per virtutes moraliter honestas gratias ad legem facilius implendam mereri posse ; 3° per actiones honestas vitam æternam consequi valere ; 4° actus ex objecto honestos esse steriles si dirigantur ad temporalia, et meritorios, si ad cœlestia.

S. Aug., contra Julianum scribens, statuit 1° non nisi per gratiam Salvatoris totam legem adimpleri posse ; 2° nullum per solas virtutes morales gratiam mereri et vitam æternam consequi posse ; 3° non solum ex objecto, sed et

ex fine actus humanos constitui intrinsece bonos aut malos : ac proinde rejiciendam esse distinctionem inter actus steriles et actus meritorios, ad sensum Juliani.

Nullus igitur est actus cœli meritorius, nisi ope gratiæ et fidei ad ordinem supernaturalem elevetur. Infidelium autem opera ad ordinem supernaturalem non pertinent : non sunt ergo vere meritoria, quod ostendit S. Aug. At inde non sequitur ea tot esse peccata. Ergo.

Obj. 5°. Omnes actus nostri referendi sunt, saltem aliquo modo, ad gloriam veri Dei, juxta hæc Apostoli verba. I Cor. x, 31 : *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite* : atqui opera infidelium ad gloriam veri Dei referri non possunt : ergo.

R. Dist. min. Referri non possunt relatione supernaturali et meritoria, ut optat Apostolus loquens ad fideles, *conc.* ; relatione naturali, *nego min.* Jam diximus enim opera propter naturalem honestatem facta, indirecte et quasi proprio pondere ad Deum totius bonitatis fontem referri ; porro hæc relatio sufficit ut opera aliunde sub omni respectu honesta, non sint peccata : ergo.

Inst. 1°. Omnia infidelium opera referuntur ad idola : ergo nec indirecte referri possunt ad gloriam veri Dei.

R. Nego ant. Nam fieri potest ut inter agendum infideles de falsis diis suis non cogitent, atque solummodo ex naturali honestate opus in se bonum perficiant : atqui opus illud ad gloriam veri Dei proprio pondere seu indirecte refertur : ergo.

Inst. 2°. « Virtus primæ intentionis respectu ultimi finis » remanet in quolibet appetitu rei, etiamsi de ultimo fine » non cogitetur ; » inquit S. Thomas, 1 2, q. 1, 6, ad 3 : atqui prima intentio infidelis est serviendi falsis diis : ergo.

R. Dist. maj. Virtus primæ intentionis remanet respectu ultimi finis in actibus qui vi illius intentionis fiunt, *conc.* ; in aliis actibus, *nego maj.* Enim vero, omnes actus in quos prima intentio influit, ad finem ultimum prius intentum referuntur : sic viator pergit ad civitatem virtute primæ intentionis, quamvis iter faciendo de illa non cogitet. At non ita est de actibus qui vi primæ intentionis non fiunt :

v. g., idem viator, pergendo ad locum sibi propositum, dat eleemosynam, indicat viam, succurrit cadenti, etc.; hi actus ad finem itineris non referuntur. Item infidelis qui propositum inuit falso deo serviendi, actus ad illum directos illi refert; non vero alios ad hunc finem non tendentes. Omnes actus boni proprio pondere ad Deum referuntur, quia Deus est principium omnis bonitatis; sed idolum merum est figmentum: nihil ergo ad illud proprio pondere refertur: ergo.

Inst. 3°. Vel infidelis actus suos refert ad idolum, vel non: si prius, peccat, ut evidens est; si posterius, agit contra conscientiam præcipientem omnia ad divinitatem referre, et iterum peccat: ergo, quidquid agat, necessario peccat.

R. Nego secundam partem min. Infidelis enim, quantumvis sit in bona fide et erga idolum devotus, sibi non persuadebit dari obligationem cunctas actiones suas ad illud singulis momentis referendi, cum hæc obligatio non sit in natura, nequidem pro Christianis erga verum Deum: multa igitur faciet, de idolo non cogitans, et tunc non peccabit propter falsam conscientiam; ea autem quæ ex natura sua ad servitium idoli non tendunt, ad verum Deum proprio pondere referentur. Ergo.

Inst. 4°. Homo in præsentī statu destinatus est ad finem supernaturalem: atqui omnis homo ad ultimum finem suum semper tendere debet: ergo.

R. 1° Dist. min. Homo ad ultimum finem suum tendere debet eo sensu quod in creatura finaliter quiescere nequeat, *conc.*; eo sensu quod omnes actus suos ad illum finem sub peccato referre teneatur, *nego min.* Certum est quidem hominem ad ultimum finem suum seipsum semper referre teneri; certum est etiam actus ad hunc finem non convenienter relatos nullam mereri apud Deum remunerationem: at non peccabit si quædam opera in particulari ad hunc finem positive non referat. *Ita omnes.*

2° Qui invincibiliter ignorat se ad finem supernaturalem destinari, non peccat si ad hunc finem supernaturaliter non tendat, quia ad impossibile nemo tenetur: at infi-

deles quibus Evangelium non fuit annuntiatum, invincibiliter ignorare possunt se, etc. Ergo.

§ IV. — An bonum opus morale fieri possit sine gratia.

Baius, Jansenius eorumque asseclæ charitatem et fidem, aut ad minus fidem ad non peccandum requirentes, eo ipso contendunt nullum opus bonum, etiam in ordine naturali, sine aliqua Dei gratia fieri posse. Inter catholicos autem necessitatem charitatis et fidei negantes, quidam volunt aliquam gratiam ad quodlibet opus bonum morale requisitam esse; alii, ut *Vasquez*, speciale exigunt auxilium naturale, sed naturæ lapsæ indebitum: omnes alii docent, cum S. Thoma, hominem, in præsentī rerum ordine, propriis viribus aliquod bonum morale facere posse, quibuscum sit

PROPOSITIO.

Homo sine ulla gratia aliquod bonum opus morale facere potest.

Prob. conc. Trid., auctoritate summorum Pontificum, S. Aug. et ratione.

1° *Conc. Trident.* quod, sess. 5, can. 6, sic habet: « Si » quis liberum hominis arbitrium, post Adæ peccatum, » amissum et extinctum esse dixerit: anathema sit. » At si liberum arbitrium non sit omnino extinctum, propriis viribus aliquid potest: ergo.

2° *Auctoritate summorum Pontificum.* Hæc enim propositio Baii, n. 37: « Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid » naturalis, hoc est, quod ex naturæ solis viribus ortum » ducit, agnoscit; » et hæc altera *Quesnel*, n. 38: « Pec- » cator non est liber, nisi ad malum, sine gratia Salvato- » ris, » damnatae sunt: atqui sunt contradictoriæ propositiones nostræ: ergo.

3° *S. Aug., lib. de Correptione et Gratia, cap. 11:* « Quoniam liberum arbitrium ad malum sufficit, ad bo- » num autem parum est, nisi adjuvetur ab omnipotenti » bono. » Si *parum* possit, non est prorsus impotens: Ergo.

4° *Ratione*. Natura humana per peccatum fuit quidem vitiata, non vero omnino corrupta : ergo per virtutem sibi derelictam aliquid sibi proportionatum in ordine morali facere potest : ergo.

Dices : S. Joan. xv, 5 : *Sine me nihil potestis facere* : ergo nullum bonum opus fieri potest sine gratia.

R. Distinguo ant. Sine me nihil potestis facere in ordine ad vitam æternam, de qua agitur in textu, *conc.*; omnia opera sine auxilio supernaturali facta, etiam in ordine naturali, et in eo sensu quod sint mala, *nego ant.* Solutio patet ex dictis.

§ V. — Quodnam bonum opus homo sine gratia facere possit.

Non agitur de præceptis Dei supernaturalibus, nec de præceptis naturalibus, in quantum ad finem supernaturalem diriguntur ; certum est enim in utroque casu gratiam necessariam esse. Quæstio est igitur quænam præcepta naturalia impleri possint sine gratia.

Notandum est nos modo probavisse hominem aliquod opus bonum morale sine gratia facere posse.

PROPOSITIO.

Homo solis naturæ viribus omnia legis naturalis præcepta implere non potest, sed quædam tantum faciliora.

Prob. Scriptura sacra, conciliis, S. Aug. et ratione.

1° *Scriptura sacra*. Sap. viii, 21 : *Ut scivi quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det...*, *adii Dominum* : continentia est præceptum naturale : atqui tamen auctor sacer pronuntiat illam donum Dei esse.

2° *Conciliis*. Concilium Milevitanum, can. 5, damnat Pelagianos dicentes quod « si gratia non daretur, non » quidem facile, sed tamen possemus etiam sine illa implere divina mandata : « ibi agitur de præceptis Decalogi quæ naturalia sunt. Idem habetur in aliis conciliis, ut Diospolit. II, Arausicano, etc., adversus Pelagianos celebratis. Aliunde probavimus aliquod bonum opus morale fieri posse sine gratia. Ergo.

3° *S. Aug.* Sic enim se habet, Serm. 248 : « Hæc decem

» præcepta nemo implet viribus suis, nisi adjuvetur gratia Dei. »

4° *Ratione*. Homo lapsus non potest propriis viribus adimplere opus præstantissimum quod vix implere potuisset homo sanus : atqui observatio totius legis naturalis est opus præstantissimum quod vix implere potuisset homo sanus, cum in eo constituta fuisset perfectio : ergo.

Dices : Lex dicitur naturalis quia vires naturæ non superat : ergo præcepta ejus sine gratia impleri possunt.

R. Dist. ant. Lex dicitur naturalis quia vires naturæ sanæ non superat, *transcat* ; quia vires naturæ lapsæ non superat, *nego ant.* Etenim homo lapsus eadem non potest quæ potuisset in natura integra. Ergo.

Diximus *transcat* ; lex enim non præcise dicitur naturalis quia vires naturæ non superat ; sed quia præcepta ejus in natura rerum deprehenduntur fundata, ut talia rationi nostræ plus minusve innotescunt, in conscientia reperiuntur inscripta, et in hoc a lege positiva distinguitur.

Inst. Deus non jubet impossibilia : atqui juberet impossibilia si præcepta legis naturalis sine gratia impleri non possent : ergo.

R. Nego min. Nam Deus gratiam necessariam non denegat. Ergo.

Hinc 1° homo solis naturæ viribus Deum amore perfecto, etiam naturali, diligere non potest, sed tantum imperfecto, ut S. Th. 1 2, quæst. 109, art. 8, in conclusione docet, dicens : « Homo in statu naturæ integræ non indigebat dono gratiæ superadditæ naturalibus bonis, ad diligendum Deum naturaliter super omnia... sed in statu naturæ corruptæ, indiget homo etiam ad hoc auxilio gratiæ naturam sanantis. »

Hinc 2° homo solis naturæ viribus omnes tentationes vitare non potest, alioquin omnia præcepta saltem legis naturalis observare posset. Unde in lib. Sap. viii, 21, Sapiens ait : *Ut scivi quoniam aliter non possem esse continens nisi Deus det, adii Dominum* ; et Christus apud Matth. xxvi, 41 : *Vigilate et orate ut non intretis in tentationem.*

Hinc 3° homo solis naturæ viribus vitare non potest

omnia peccata mortalia; nam tunc omnia legis naturalis præcepta, saltem gravia, cunctasque graves tentationes vincere posset: at contrarium est demonstratum.

Hinc 4° homo solis naturæ viribus potest, ex dictis, quædam legis naturæ præcepta observare, et nonnullas tentationes saltem leves vitare: ergo quædam vitare potest peccata.

ARTICULUS TERTIUS.

DE NECESSITATE GRATIÆ AD PERSEVERANDUM.

Duplici modo intelligi potest perseverantia justî in gratia, scilicet: 1° eo sensu quod nec venialiter peccet; 2° eo sensu quod gratiam sanctificantem per peccatum mortale nunquam amittat, in gratia sanctificante decedat et salvus fiat: quæstio igitur est an, præter gratiam sanctificantem, specialis requiratur gratia actualis, 1° ad vitanda peccata venialia, 2° ad vitanda peccata mortalia, et 3° ad perseverantiam finalem.

§ I.— An specialis necessaria sit gratia ad vitanda peccata venialia,

Pelagiani, necessitatem gratiæ ad bonum faciendum negantes, tenebant a fortiori hominem justum consuetis gratiæ auxiliis omnia peccata vitare posse: catholici vero fatentur omnia peccata venialia, etiam collective sumpta, ex speciali gratiæ privilegio vitari posse, quemadmodum de B. Virgine tenet Ecclesia; hocque negari non potest, quia nihil impossibile est Deo: tenent insuper cuncta peccata venialia, seorsim sumpta, consuetis gratiæ auxiliis a justo devitari posse, quia Deus omnibus præcipit ea devitare, et tamen impossibilia non jubet. Restat igitur quæstio de peccatis venialibus collective sumptis, pro qua solvenda sit

PROPOSITIO.

Homo, consuetis gratiæ auxiliis adjutus, omnia peccata venialia per diuturnum tempus vitare non potest.

Hæc propositio est de fide. *Prob.* insuper Scriptura sacra, testimonio S. Aug. et ratione.

1° *Est de fide*, saltem si intelligatur de tota vita nostra, ut pote definita in conc. Trident., sess. 6, can. 23: « Si quis » hominem semel justificatum dixerit amplius peccare » non posse... aut contra, posse in tota vita peccata omnia » etiam venialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, » quemadmodum de B. Virgine tenet Ecclesia; anathe- » ma sit. »

Notandum sanctum concilium non definire nos in absoluta versari impossibilitate omnia peccata venialia, etiam seorsim sumpta, vitandi, sed loqui de impotentia morali circa ea collective sumpta per totam vitam, vel, ut inferunt theologi, per longum tempus, et enuntiare factum ex debilitate nostra proveniens.

Prob. Scriptura sacra. Eccles. VII, 21: *Non est homo justus in terra qui faciat bonum et non peccet*; S. Jacob. III, 2: *In multis offendimus omnes.* S. Apostolus hic non loquitur de peccatis mortalibus in quæ non omnes ita frequenter labuntur. Ergo 2°.

3° *Testimonio S. Aug.* sic habentis in Opere imperfecto contra Julianum: « Nunc ergo non solum potest peccare » post baptismum, verum etiam quia et bene reluctans » concupiscentiæ carnis, aliquando ab ea trahitur ad concupiscentiam, et quamvis venialia, tamen aliqua peccata » committit, habet cur semper hic dicat: *Dimitte nobis » debita nostra*, etc. » Ergo.

4° *Ratione.* Ad vitanda omnia peccata venialia per diuturnum tempus, necesse foret ut omnes superarentur tentationes, omni ex parte vincerentur superbia, vana gloria, impatientia, gulæ appetitus, sensuum evagatio, negligentia in officiis, tepor in oratione et in servitio Dei, etc.; atqui homo, nisi specialissima adjuvetur gratia, tanti et tam diuturni conatus non est capax. Ita S. Th. 1 2, quæst. 109, art. 8 in conclusione. Ergo 4°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Dices 1°: I Joan. III, 9: *Omnis qui natus est ex Deo peccatum non facit.* Ergo, etc.

R. Dist. textum. Peccatum mortale non facit, remanens justus, conc.; peccatum veniale, nego. Hunc esse sensum

Apostoli patet ex contextu, et sic interpretatur Estius.

Dices 2º : Singula peccata venialia seorsim sumpta possunt vitari : ergo et collective.

R. Nego conseq. Nam major requiritur virtus ad resistendum collectioni tentationum, imo ad resistendum multis successive, quam ad vincendam unam seorsim sumptam : ergo non mirum si speciali indigeamus auxilio ad diu resistendum, quamvis auxilio communi unamquamque tentationem superare possimus. Responsio lucidior fiet exemplo. Miles robustus nullum timebit hostem singularem; sed adversus multos etiam successive dimicare formidaret, atque infallibiliter vinceretur : ergo *a pari*, etc.

Inst. 1º. Repugnat dari peccatum necessarium : at si omnia peccata venialia vitari nequeunt, datur peccatum necessarium : ergo.

R. Nego min. Nullus de facto omnia vitabit peccata venialia, nisi speciali adjuvetur gratia : at minime inde sequitur aliquod peccatum esse realiter necessarium.

Inst. 2º. Qui consuetis gratiæ auxiliis utendo, priora vitat peccata venialia, novas obtinet gratias quibus sequentia vitare potest : ergo omnia peccata vitare potest.

R. Nego conseq. Quamvis enim homo, gratis bene utendo, alias obtineat et majorem habeat facilitatem peccata venialia vitandi, eaque omnia singulatim vitare possit, certum est illum, ut pote infirmum, mobilem, inconstantem, in sensibilia proclivem, multitudine et varietate tentationum obrutum, diu non perseveraturum sine ullo peccato veniali, saltem ex perturbatione vel ex fragilitate commisso : talis est quippe tristis conditio nostra. Unde semper vigilare et orare debemus, ne peccemus, et semper dicere Deo : *Dimitte nobis debita nostra*; vel cum Apostolo : *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est*, Joan. 1, 8.

§ II.—An gratia actualis necessaria sit ad vitanda peccata mortalia.

Non præcise hic quæritur an specialis necessaria sit gratia ad perseverandum in justitia usque in finem : de hac quæstione in paragrapho sequenti agemus; sed quæstio

est an, præter gratiam habitualement, homo justus auxilio actuali indigeat ad devitanda singula peccata mortalia, seu ad observanda Dei mandata. Negat P. Thomassin, vir aliunde eruditus et commendabilis : contendit gratiam habitualement fieri activam, viresque ad faciendum bonum supernaturale sufficientes homini justo conferre.

PROPOSITIO.

Homo justus, præter gratiam sanctificantem, actuali indiget auxilio ad observanda Dei mandata, ac consequenter ad vitanda peccata mortalia.

Prob. testimonio S. Aug. et consensu theologorum.

1º *Testimonio S. Aug.* Sic enim habet, lib. de Natura et Gratia, cap. 26 : « Sic mala nostra non ad hoc solum » superius Medicus sanat, ut illa jam non sint, sed ut de » cætero recte ambulare possimus; quod quidem etiam » sani non nisi illo adjuvante poterimus; » quod confirmat exemplo oculi corporis qui, licet « plenissime sanus, nisi » candore lucis adjutus, non potest cernere : sic homo » etiam plenissime justificatus, nisi æterna luce justitiæ » divinitus adjuvetur, recte non potest vivere. » Ergo 1º.

2º *Consensu omnium theologorum*, post S. Thomam qui hanc doctrinam expresse tradit in 1 2, q. 109, art. 9.

Insuper, supra diximus, p. 301, Adamum in statu innocentiae gratia actuali indiguisse ad bene agendum et perseverandum, sicque ad vitanda peccata mortalia : ergo *a fortiori* homo justus, in statu naturæ lapsæ gravioribus tentationibus vexatus et ad eas superandas debilior.

§ III.—De necessitate gratiæ ad perseverantiam finalem.

Sub duplici respectu considerari potest perseverantia, ut passiva, scilicet, et ut activa : ut passiva, si cooperationem hominis non requirat; v. g., si infans post baptismum, vel adultus statim post justificationem decedat : ut activa autem, ubi cooperatio hominis requiritur.

Semipelagiani fatebantur perseverantiam sub priori respectu spectatam esse donum Dei speciale, quia solius est

Dei efficere ut quis ante justificationem non moriatur, et post adeptam justificationem, ante usum rationis vel ante peccatum decedat, juxta Sapientiae, iv, 11, verba : *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne fictio deciperet animam illius.*

Quaestio est igitur an specialis requiratur gratia, ut homo justificatus in justitia active perseverare possit, et de facto perseveret usque in finem. Negabant Semipelagiani, asserentes gratias consuetas sufficientes dare vires justo ad perseverandum usque in finem.

Catholici vero docent, praeter gratias consuetas, speciale requiri donum Dei gratuitum, ut homo justificatus omnes vincat tentationes, cuncta devitet mortalia peccata et in justitia perseveret usque ad finem. Hoc autem donum, de quo disputant theologi, nobis videtur, ex textibus afferendis, praesertim ex verbis S. Coelestini, esse praeparatio gratiarum efficacium quibus constituitur in statu justitiae et in eo servatur; non est idem pro omnibus, v. g., pro iis qui perseverant diu in justitia sine lapsu, et pro iis qui, a lapsibus resurgentes, in sanctitate moriuntur. Per gratias efficaces hic, ut in aliis locis, intelligimus eas quae suum obtinent effectum, et de modo quo id fit ab omni-que circa earum naturam systemate abstrahimus.

PROPOSITIO.

Ad perseverandum active usque in finem, praeter gratiam habitualement, specialis requiritur gratia.

Prob. Illa propositio admittenda est quae est de fide, probatur SS. Patribus et ratione : atqui propositio nostra, etc.

1° *Est de fide.* Conc. Trid., sess. 6, can. 22 : « Si quis » dixerit justificatum, vel sine speciali auxilio Dei, in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse; » anathema sit. »

Sic pariter definierat Coelestinus papa, Epist. ad Galliarum episcopos, ad calcem, t. x, S. Aug. p. 132, dicens « neminem etiam baptismatis gratia renovatum, idoneum » esse ad superandas diaboli insidias et vincendas carnis

» concupiscentias, nisi per quotidianum adjutorium Dei » perseverantiam bonae conversationis acceperit. »

2° *Prob. SS. Patribus.* S. Aug., lib. de Correp. et Grat., cap. 6 : « Negare non possumus etiam perseverantiam in » bono proficientem usque in finem, magnum esse Dei » munus; nec esse nisi ab illo de quo scriptum est : *Omne » datum optimum et omne donum perfectum*, etc. » Idem S. Doctor librum integrum de Dono perseverantiae scripsit; caeteri Patres ipsi consentiunt. Ergo 2°.

3° *Ratione.* Illa gratia dicitur specialis quae non omnibus, sed aliquibus duntaxat conceditur : atqui gratia perseverantiae finalis non omnibus, sed solis praedestinatis conceditur : ergo 3°.

Unde gratia sufficiens ad perseverandum datur omnibus : igitur est ordinaria; et gratia efficax perseverantiae solis conceditur electis, idcirco vocatur specialis. *De his infra fusius dicemus.*

Dices 1° : Si perseverantia sit speciale donum Dei omnino gratuitum et efficax, qui non perseverant, donum istud non habent : ergo non culpandi sunt.

R. Nego conseq. Illi enim merito culpantur qui potuissent perseverare et non perseverarunt : atqui omnes justii possunt perseverare; bene utendo enim gratiis consuetis, donum perseverantiae finalis obtinerent, quod sic docet conc. Trid., sess. 6, cap. 13 : « Deus enim, nisi illius gratiae defuerint, sicut coepit opus bonum, ita perficiet, » operans velle et perficere. » Ergo.

Dices 2° : Si perseverantia sit donum Dei gratuitum, vana est sollicitudo pro salute, vanus labor, vana correptio, etc. Ergo.

R. Nego ant. Licet enim dona Dei sint gratuita, juxta quasdam sapientiae regulas conceduntur : precibus ac bonis operibus de congruo obtineri, sicut et malis actibus ac gratiarum abusu repellii possunt. Ergo, etc.